

25
10.2.2014

Oikeusministeriö

Viite: oikeusministeriön lausuntopyyntö 29.11.2013

Velkajärjestelylain tarkistaminen

Oikeusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa velkajärjestelylain tarkistamistyöryhmän mietinnöstä (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 59/2013). Ehdotuksen mukaan velkajärjestelyn käyttöä lisättäisiin ja menettelyä yksinkertaistettaisiin. Yksityisten elinkeinon- ja ammatinharjoittajien pääsyä velkajärjestelyyn parannettaisiin ja mahdollistettaisiin yksityistalouden velkojen lisäksi elinkeinotoiminnan velkojen järjestely velkajärjestelyssä. Talous- ja velkaneuvonnassa avustettaisiin myös yrittäjävälillisiä. Velkajärjestelyn edellytyksiä muutettaisiin lisäksi niin, että työttömien ja erityisesti työttömien nuorten pääsy velkajärjestelyyn nopeutuisi. Omistusasunnon säilyttämistä ja lisäsuoritusvelvollisuutta koskevia säännöksiä tarkistettaisiin. Tuomioistuimen menettelyä yksinkertaistettaisiin ja siirryttäisiin pääsääntöisesti sähköpostitse tapahtuviin tiedoksiantoihin.

Työryhmän arvion mukaan uudistus säästäisi julkisen talouden menoja vuosittain 290.000 euroa, joka muodostuisi seuraavasti:

- Yrittäjävälilliset lisäisivät talous- ja velkaneuvonnan menoja 220.000 euroa.
- Yrittäjävälilliset lisäisivät oikeusavun menoja 360.000 euroa.
- Tuomioistuinten menot vähenisivät 370.000 euroa, joka muodostuisi 130.000 euron lisästarpeesta henkilöstömenoihin johtuen mm. velkajärjestelyhakemusten määrän kasvusta ja 500.000 euron säästöstä kopiointi- ja postituskuluissa.
- Tuomioistuinten määräämien selvittäjien palkkiot vähentyisivät 500.000 eurolla johtuen mm. selvittäjien käytön aiempaa rajatumasta ja täsmällisemmästä sääntelystä.

Valtiovarainministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:Lausunto työryhmän ehdotuksesta

Valtiovarainministeriö kannattaa velkajärjestelyn tuomioistuinkäsittelyn tehokkuutta lisääviä säännösmuutoksia (sähköpostitiedoksianto ja selvittäjien käytön täsmällisempi sääntely). Lisäksi valtiovarainministeriö pitää mahdollisena velkajärjestelyn käytön laajentamista yrittäjävälillisiin sekä muita työryhmän uudistusehdotuksia edellyttäen, että uudistus tällöinkin vähentää valtion menoja työryhmän nyt arvioimalla tavalla.

Positiivinen luottorekisteri

Työryhmä toteaa, että luotonantomekanismien muutokset vaikuttavat selvästi kansalaisten velkaantumiseen. Luotonantoa ja perintää koskevaan lainsäädäntöön on tehty useita muutoksia, joissa on pyritty ottamaan huomioon luottoyhteiskunnan rakenteelliset tekijät. Näillä muutoksilla ei kuitenkaan ole voitu hillitä velkaantumisongelman kasvua.

Työryhmän raportissa todetaan, että velkaantumisen syitä tarkasteltaessa on perusteltua aiempaa selkeämmin kiinnittää huomiota myös luotonantajien toimintaan. Luotonantajan vastuun toteuttamiseksi ei kuitenkaan ole annettu välineitä, joilla luotonantaja voisi tarkistaa luotonhakijan velkaantumistasetta. Suomessa ei ole positiivista luottorekisteriä, josta luotonantaja voisi tarkistaa luotonhakijan todellisen velkaantumistason. Erityisesti tämä on ongelma kulutusluottoja tarjoavien, muiden kuin pankkien, toiminnassa. Kulutusluotot ovat myös tutkimusten mukaan suurin syy ylivelkaantumiseen.

Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä pyrkiä lainsäädännöllä ehkäisemään ongelmia, joihin positiivinen luottorekisteri voisi olla ratkaisu – sekä ylivelkaantumisen ehkäisemiseksi että luotonantajan vastuun toteuttamiseksi. Positiivinen luottorekisteri edistäisi myös nyt vireillä olevan asuntoluottojen lainakattosäätelyn soveltamista, koska se estäisi luotonhakijoita kiertämästä sääntelyä hankkimalla luottoja samanaikaisesti eri luotto-laitoksista. Valtiovarainministeriön asettama työryhmä päätyi työryhmämuistiossaan ”Finanssimarkkinoiden makrotaloudellisten vaikutusten sääntely ja valvonta” (Valtiovarainministeriön julkaisuja 32/2012) suosittamaan positiivisen luottorekisterin perustamista. Positiivinen luottorekisteri on käytössä useissa Euroopan maissa, mukaan lukien Ruotsi. Yhtenäinen kulutus- ja asuntoluottosäätely Euroopassa edellyttää toimijoilta myös yhtenäisiä menettelytapoja sääntelyn noudattamiseksi ja sääntelyn tavoitteiden saavuttamiseksi.

Valtiosihteeri
kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Hannu Mäkinen

TIEDOKSI Valtiovarainministeriö

- budjettiosasto (Ijäs, Inha, Salmi)
- henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosasto
- kunta- ja aluehallinto-osasto
- rahoitusmarkkinaosasto
- vero-osasto